

Onderwerp
voortgangsrapportage project Kompas Noordkop

Aan
raad

Doel
informereren

Behandeling in

Datum
23 oktober 2013

Van
college

Kenmerk

Geachte raadsleden,

Hierbij stuur ik u namens het college de voortgangsrapportage van het project Kompas Noordkop ter informatie. Hierin kunt u lezen dat er zowel op het gebied van handhaving van illegale en ongewenste huisvestingssituaties als op het gebied van het maken van beleid belangrijke slagen zijn gemaakt.

De regionale kadernota huisvesting arbeidsmigranten zal u separaat ter oordeels- en besluitvorming worden aangeboden, zodat u deze in uw vergadering van 31 oktober kunt behandelen.

Tevens stuur ik u ter informatie het conceptverslag van de bestuurlijke top over EU-arbeidsmigranten, die op 9 september 2013 onder leiding van minister Lodewijk Asscher in Den Haag plaatsvond. Tijdens deze bijeenkomst is in breed verband over het onderwerp EU-arbeidsmigranten gesproken. Ook stuur ik de brief die Minister Blok op 1 oktober aan de Tweede Kamer heeft gestuurd.

In aanvulling op de voortgangsrapportage Kompas Noordkop wil ik nog het volgende opmerken.

1. Marktwerving in plaats van taakstelling

Minister Blok stelt in zijn brief aan de Tweede Kamer vast dat in het bestuurlijk overleg tussen de ondertekenaars van de Nationale Verklaring nadrukkelijk is geconcludeerd, dat bij het Rijk zorgen bestaan over de voortgang in Noord-Holland-Noord. Daarin refereert hij specifiek aan de subregio West-Friesland. Voor wat betreft de Noordkop wordt in de brief verwezen naar het convenant dat in concept gereed is en nu met de betrokken stakeholders wordt besproken.

Het vastleggen van concrete taakstellingen en doelstellingen per gemeente aangaande huisvesting arbeidsmigranten wordt door de stuurgroep Huisvesting van Kompas Kop van Noord-Holland niet verstandig geacht. Taakstelling werkt contraproductief, zo is gebleken in West-Friesland. De stuurgroep heeft er voor gekozen het initiatief aan de markt te laten. Marktpartijen worden door het optreden van het interventieteam

en de afspraken in het convenant gestimuleerd. Ook een duidelijk en flexibel beleidskader draagt bij aan het op korte termijn kunnen realiseren van meer en betere huisvesting voor arbeidsmigranten. De regionale kadernota huisvesting arbeidsmigranten is daartoe een belangrijke eerste stap. In de regionale kadernota Huisvesting arbeidsmigranten worden de grote lijnen geschetst, waarbinnen marktpartijen hun voorstellen kunnen doen.

2. Huisvesting arbeidsmigranten in Hollands Kroon in volle gang

Dit proces is inmiddels in volle gang, waarbij indien mogelijk al geanticipeerd wordt op beleidsuitgangspunten die genoemd zijn in de nog vast te stellen regionale kadernota. Zo bevindt de vergunningverlening voor een logiesaccommodatie op De Stek 1 in Wieringerwerf met ca. 70 plaatsen zich in de eindfase. Dit project valt binnen de zogenoemde planologische kruimelregeling ten aanzien waarvan het college bevoegd is. Op verzoek van het college zijn andere gebruikers van het bedrijventerrein hierbij vanaf dag 1 betrokken door initiatiefnemer en verhuurder. Daarnaast liggen er aanvragen van diverse agrarische ondernemers, die conform de verruimde provinciale richtlijnen binnen hun bouwblok logiescapaciteit willen ontwikkelen.

3. Verhogen GBA-inschrijvingen arbeidsmigranten

Binnen het regionale project Kompas worden al de nodige inspanningen verricht om het aantal registraties van arbeidsmigranten in de GBA te verhogen. Daarnaast gaat de gemeente Hollands Kroon vanuit de ambtelijke organisatie extra inzet plegen om sneller en meer GBA-registraties te bewerkstelligen.

Met vriendelijke groet,

Th. Meskers

Wethouder Economische Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2013-0000543863
Uw kenmerk

Datum 1 oktober 2013
Betreft Voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten

Op 18 januari van dit jaar heb ik u geïnformeerd over de voortgang in de huisvesting van EU-arbeidsmigranten. In die brief gaf ik aan dat de betrokken negen regio's tot eind dit jaar de tijd hebben om tot concrete afspraken te komen. Het gaat daarbij over aantallen extra huisvestingsplekken die nodig zijn, de verdeling binnen de regio, de taakverdeling tussen partijen onderling en de fasering van de opgave in de tijd. De gemeenten en andere lokale en regionale partijen als werkgevers en huisvesters zijn verantwoordelijk voor het maken van deze afspraken en de uitvoering daarvan.

In de zomer heb ik bestuurlijk overleg gevoerd met betrokken partijen. Ik heb uw Kamer toegezegd in het Algemeen Overleg van 6 maart jl. u na dit overleg over de voortgang te informeren. Met deze brief doe ik die toezegging gestand.

In het AO heb ik nog twee toezeggingen gedaan:

1. Schriftelijk zal worden ingegaan op de vraag in hoeverre de CBS-cijfers juist en bruikbaar zijn voor grensregio's;
2. De minister van BZK zal schriftelijk reageren op hoe de registratie van mensen die ten onrechte niet geregistreerd zijn kan worden verbeterd.

Bij brief van 23 mei dit jaar over 'Stand van zaken kwaliteitsagenda GBA en modernisering GBA', bent u over deze punten geïnformeerd¹

De minister van SZW heeft uw Kamer recent over de Kabinetsbrede aanpak van het dossier EU-arbeidsmigranten geïnformeerd.

Voortgang in de negen regio's op hoofdlijnen

In het Bestuurlijk Overleg (BO) dat ik in juni had met de portefeuillehouders van de negen regio's en de partijen van de 'Nationale Verklaring (tijdelijke) huisvesting EU-arbeidsmigranten' had, heb ik de stand op gemaakt over de voortgang sinds begin dit jaar. Ten opzichte van de stand van zaken in maart, is er de afgelopen maanden in de meeste regio's (soms flinke) vooruitgang geboekt: de meeste regio's hebben zicht op de aantallen plekken die nodig zijn, er worden concrete projecten opgeleverd, of ze zijn in aanbouw. Als eerste, hebben de regio's Haaglanden en West Brabant de regionale opgave en de verdeling daarvan binnen de regio recent bestuurlijk vastgesteld. In het BO hebben de partijen van de Nationale Verklaring op indringende wijze de zorgen geuit over de voortgang in een aantal andere regio's. Het ging met name stadsregio Rotterdam, Holland Rijnland en Noord Holland Noord. Deze regio's hebben toegezegd extra inzet te

¹ Kamerstuknummer 27859-65

zullen plegen om voor het einde van dit jaar tot concrete afspraken te komen.

Kenmerk
2013-0000543863

Zoals uit het hieronder staande overzicht blijkt, zijn er de afgelopen periode de nodige slagen gemaakt. Maar de mogelijkheid om de afspraken in de tweede helft van 2013 nader te concretiseren, is voor een aantal regio's zeker nodig. Processen om burgers en gemeenteraden te overtuigen van nut en noodzaak van dit type huisvesting en processen om tot een adequate invulling van de huisvestingsopgave te komen, vergen tijd en vragen om zorgvuldigheid. Er is met betrokken partijen afgesproken om eind dit jaar de uiteindelijke stand van zaken met betrekking tot de *regionale afspraken* opmaken. Daarna breekt de fase van uitvoering aan. De partijen van de Nationale Verklaring hebben commitment uitgesproken om de regio's ook in die fase te blijven steunen en een vinger aan de pols te houden van de uitvoering. Uiteraard zal ik uw Kamer informeren over de gemaakte afspraken in de regio's en over de vervolgafspraken die wij eind dit jaar maken.

Korte toelichting op de inzet van de partners van de Nationale Verklaring

De partners van de Nationale Verklaring hebben hun medeverantwoordelijkheid genomen en hun bijdragen geleverd aan het proces in de 9 regio's. In de bijlagen treft u rapportages aan van Aedes, VNG, respectievelijk de Stichting Normering Flexwonen (SNF) over hun inzet voor dit programma. Voor de inhoud daarvan verwijs ik u naar de bijlagen.

Aedes bevordert langs verschillende lijnen de inzet van corporaties bij het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten. Aedes signaleert in haar brief ook een aantal knelpunten. Het gaat bijvoorbeeld om het niet kunnen doen van de inkomenstoets door werkgevers en corporaties bij de arbeidsmigrant, door het ontbreken van een IB-60 formulier. Het al dan niet meer toestaan van het aanbieden van logiesvoorzieningen door corporaties. En de vermindering van hun investeringscapaciteit. Mijn departement is met Aedes in overleg om te bezien welke oplossingen voor deze knelpunten mogelijk zijn.

De VNG heeft ambtelijk en bestuurlijk een aanjagende, ondersteunende en stimulerende rol gespeeld, vooral richting de gemeenten in de 9 regio's. De VNG zet erop in dat huisvesting voor arbeidsmigranten vanaf volgend jaar onderdeel van het reguliere beleid wordt.

De sociale partners hebben met de oprichting van de SNF een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt met de zelfregulering rond de huisvesting voor arbeidsmigranten. Er wordt bijvoorbeeld gecontroleerd op het aantal vierkante meters per persoon (conform Bouwbesluit) en op het beheer van de huisvesting. Deze zelfregulering komt niet in plaats van overheidstoezicht, maar naar verwachting zal dit op termijn tot betere kwaliteit en tot minder handhavingssinzet van de overheid leiden. In een aantal gemeenten zijn goede afspraken gemaakt over afstemming over zelfregulering enerzijds en publieke handhaving anderzijds. Het gaat daarbij onder andere om Greenport Aalsmeer en Noord-Limburg.

Particuliere huisvesters arbeidsmigranten verenigen zich

Op 15 mei j.l. is de Vereniging Huisvesters Arbeidsmigranten (VHA, www.vharbeidsmigranten.nl) opgericht. Het doel van de VHA is het behartigen van de belangen van (commerciële) huisvesters. Een verdere professionalisering van de branche, onder meer door het voldoen aan de huisvestingsnorm van de SNF wordt voorgestaan. Hier hechten de partijen van de nationale verklaring veel belang aan. Om die reden volgt de VHA de ontwikkelingen rond de SNF op de voet. De 25 gezamenlijke leden vertegenwoordigen in totaal ca. 35.000 bedden, gericht op flexibele huisvesting en kortstondige verhuur. Verschillende leden van

de VHA leveren inmiddels hun bijdrage in het tot stand komen van convenanten op gemeentelijk en regionaal niveau. Op voorwaarde dat de huisvestingsnorm van de SNF een vereiste is voor lidmaatschap van de VHA, vind ik dit een positieve ontwikkeling. Werkgevers en gemeenten hebben daarmee een groep huisvesters waarmee zij tot afspraken kunnen komen over meer en betere huisvesting voor EU-arbeidsmigranten.

Kenmerk
2013-0000543863

Overlast en oneigenlijk gebruik van voorzieningen voorkomen

Naast mensen die voor werk naar Nederland komen, zien gemeenten als Rotterdam en Den Haag ook een instroom van migranten die zonder vooruitzicht op werk naar Nederland komen. Deze groep heeft de kans om in slechte huisvesting terecht te komen en zal niet via formele kanalen in eigen levensonderhoud te voorzien. Dat kan tot overlast en aantasting van de leefbaarheid in de gemeenten leiden. De richtlijn vrij verkeer is gericht op werknemers en zelfstandigen en er is vastgelegd dat EU-burgers geen onevenredige belasting mogen vormen van het sociale bijstandstelsel. BZK, Rotterdam, Den Haag, SZW en V&J doen daarom een verkenning naar de komst van niet-zelfredzame burgers naar Nederland. De analyse is vooral gericht op handelingsperspectieven voor gemeenten: wat voor maatregelen kunnen gemeenten nemen om oneigenlijk gebruik van Nederlandse voorzieningen en 'alternatieve inkomensbronnen' als bedelarij en straatmuziek maken zoveel mogelijk tegen te gaan. Planning is voor het einde van het jaar een handreiking voor alle betrokken gemeenten klaar te hebben en deze te verspreiden onder de gemeenten.

De provincies betrekken

De provincies vervullen op basis van hun bevoegdheden zoals vastgelegd in de Wet Ruimtelijke Ordening en in het kader van het interbestuurlijk toezicht op het terrein van wonen, ook een rol rond de huisvesting van EU-arbeidsmigranten in de negen regio's. Zo kunnen zij bij de uitvoering een rol spelen bij het zo nodig aanpassen van bestemmingsplannen. Ik verken met de betrokken provincies welke rol zij verder willen en kunnen spelen, mede omdat het vraagstuk vaak meer dan één gemeenten betreft. Een aantal provincies is al actief op dit terrein. Zo heeft de provincie Noord Holland de gemeenten meer ruimte gegeven voor huisvesting op het erf. Provinciale Staten van Limburg heeft een beleidskader en uitvoeringskader vastgesteld waardoor Gedeputeerde Staten de mogelijkheid wordt gegeven om waar mogelijk en nuttig de gemeenten te ondersteunen bij hun verantwoordelijkheden in het kader van opvang, begeleiding en integratie van buitenlandse werknemers, zonder daarbij verantwoordelijkheden van gemeenten over te nemen. Ook hebben Provinciale Staten van Limburg ingestemd met financiële garantstelling voor innovatieve huisvesting voor woonurgente groepen. De provincie Noord Brabant stemt haar inzet af op de behoefte van de regio's. Zo is ze actief betrokken bij de regionale samenwerking in regio West Brabant. Deze inzet wordt door de regio als ondersteunend en stimulerend ervaren.

VOORTGANG PER REGIO

Kenmerk
2013-0000543863

Met de regio's is afgesproken dat zij op 4 punten concrete afspraken maken:

1. aantallen extra huisvestingsplekken die nodig zijn;
2. de verdeling binnen de regio,
3. de taakverdeling en bindende afspraken tussen partijen onderling
4. de fasering van de opgave in de tijd.

Regio Greenport Aalsmeer

1. Greenport Aalsmeer heeft inzicht in de benodigde aantallen, er zijn ca 1700 extra plekken nodig.
2. Er zijn nog geen concrete afspraken gemaakt over een verdeling over de regio; de gemeente Aalsmeer zet in op 640 plekken, met de overige gemeenten zijn nog geen concrete afspraken over aantallen gemaakt.
3. Er zijn nog geen concrete 'wie-doet-wat' afspraken gemaakt. Tijdens de derde bestuurlijke conferentie eind juni jl. is de laatste hand gelegd aan de afspraken die in een regionaal convenant worden vastgelegd. Volgens de planning zal de ondertekening van dit convenant in september 2013 plaatsvinden.
4. Er zijn nog geen concrete afspraken over de fasering in tijd gemaakt. De looptijd van het convenant voor de Greenport Aalsmeer is gesteld op 5 jaar. Gelet op de inventarisatie die in de voorbereidingsfase van het regionaal convenant is gemaakt, lijkt het realistisch te veronderstellen dat in deze planperiode de opgave voor de regio gerealiseerd kan worden.

In Greenport Aalsmeer zijn ca 1700 plekken nodig. In Aalsmeer wordt ingezet om hiervan ca 640 plekken te realiseren. De gemeente Haarlemmermeer geeft aan dat er voldoende planologisch ruimte in de gemeente is voor tijdelijke huisvesting, ondermeer door transformatie van leegstaande kantoren die op dit moment al een dubbelbestemming (kantoor, wonen) hebben. Haarlemmermeer heeft in een overleg met de gemeente Aalsmeer toegezegd dit actiever bij huisvesters en werkgevers onder de aandacht te zullen brengen. Ook de overige Greenport gemeenten geven aan dat zij plannen in voorbereiding hebben. Hieruit blijkt dat de regionale opgave van 1700 bedden in de komende periode gerealiseerd kan worden. Er zijn investeerders die in nieuwbouw maar ook in leegstaande gebouwen willen investeren. De overige gemeenten (Amstelveen, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Uithoorn) zijn eveneens actief om een deel van de regionale opgave in te vullen.

Een ambassadeursteam bestaande uit een wethouder van Aalsmeer, een bestuurder van een woningbouwcorporatie en 2 grote uitzenders/werkgevers is actief. Naast de woningbouwcorporatie blijkt er veel animo te zijn bij particuliere huisvesters. Alle Greenportgemeenten, woningbouwcorporaties, particuliere huisvesters, en een aantal grote werkgevers/uitzenders zullen de afspraken zoals neergelegd in een regionaal convenant ondertekenen in september 2013.

Regio Holland Rijnland

1. Er is een quick scan naar aantallen op gemeente-niveau gedaan. De eerste resultaten zijn gepresenteerd tijdens de tweede bestuurlijke conferentie op 22 april 2013. De eindversie wordt aan alle gemeenten gestuurd als basis voor de beleidsontwikkeling.
2. De noodzaak van (evenwichtige) verdeling over de regio wordt nader onderzocht. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over een evenwichtige verdeling

over de regio. Tijdens de bestuurlijke conferentie is aan de hand van een concept convenant gesproken over de te maken afspraken tussen gemeenten, werkgevers en huisvesters. Er is geen overeenstemming bereikt over het tekenen van het convenant.

Kenmerk
2013-0000543863

3. Er zijn nog geen 'wie-doet-wat' afspraken gemaakt. De regio zette er op in om in maart 2013 afspraken te hebben, deze planning is aangepast en er is geen einddatum afgesproken.
4. Er is afgesproken de realisatie te faseren in de tijd, rekening houdend met de ontwikkeling van de vraag; deze afspraak wordt nog concreet ingevuld.

Het totaal aantal in Holland Rijnland aanwezige EU-arbeidsmigranten in 2012 kan worden geschat op tussen bijna 17.000 - 20.000. Deze aantallen leiden tot een geschatte korte termijn opgave van 4250 nieuwe plekken voor huisvesting arbeidsmigranten. Werkgevers en huisvesters willen de regionale opgave samen aanpakken, vanuit wederzijds en ieders taak/rol. Zij zijn wel huiverig door de onduidelijkheid over wat wel en niet mag en door de in hun ogen steeds wijzigende eisen van gemeenten. Ik heb geconstateerd dat het de regio niet is gelukt om in maart tot bestuurlijke afspraken te komen en dat het lijkt dat gemeenten wel de lusten maar niet te lasten van de aanwezigheid van arbeidsmigranten willen dragen. De portefeuillehouder van de regio meldde dat gemeenten in de regio Holland Rijnland er van doordrongen zijn dat de huisvesting van arbeidsmigranten aandacht behoeft en de gemeenten willen ook aan de slag. Er worden nu concrete stappen gezet. De eerste stap is dat bij gemeenten wordt geïnventariseerd waar, in welke vorm en onder welke voorwaarden huisvesting mogelijk is. Indien incidentele locaties buiten de rode contouren vallen is daarvoor overleg met de provincie nodig. Tegelijkertijd worden afspraken met huisvesters gemaakt. De beschikbaarheid van leegstaande panden en de uitgestelde invulling van woningbouwlocaties bieden kansen voor huisvesting van arbeidsmigranten.

Regio Noord-Holland noord (NHN)

1. Subregio West-Friesland heeft inzicht in de benodigde aantallen: er is een opgave van 6000 afgesproken; voor de andere regio's ontbreekt dit inzicht nog.
2. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over een verdeling over de regio, de vrees voor Nimby-gevoelens bij de bevolking lijkt daarbij een belangrijke rol te spelen.
3. Er worden geen 'wie-doet-wat' afspraken gemaakt; de subregio keert het proces om: gemeenten hebben randvoorwaarden opgesteld waar de huisvesting aan moet voldoen en nodigen werkgevers en huisvesters uit om met plannen te komen.
4. Er zijn nog geen afspraken over de fasering in tijd.

In West-Friesland is de afgelopen jaren veel bereikt door handhaving. Nu zet de subregio vooral in op concrete afspraken over huisvesting. De subregio Noordkop is net van start met handhaving en de overige subregio's Noord Kennemerland en Zaanstreek-Waterland hebben het voornemen op korte termijn tot integrale handhaving te komen. Eerdere pogingen om tot heldere afspraken te komen zijn niet gelukt. Inmiddels is er wel bestuurlijk draagvlak om tot een convenant te komen. Het daarin vastleggen van concrete cijfers is voor de gemeenten echter te confronterend. Er wordt nu geprobeerd om vanuit de vraagkant de huisvesting vlot te trekken. Daarbij merken diverse gemeenten dat er meer bouwaanvragen

worden ingediend om permanent "tijdelijke" huisvesting te mogen realiseren. Het gaat echter langzaam om alle gemeenten de noodzaak te laten inzien dat er extra aandacht nodig is voor de huisvesting van EU arbeidsmigranten. Op straat en in de buurt wordt geen overlast ervaren, daardoor ontbreekt het gevoel van urgentie bij gemeenten. Niettemin verwacht de portefeuillehouder dat er voor het eind van dit jaar een convenant ligt.

Kenmerk
2013-0000543863

SRE Eindhoven

1. De regio werkt aan een Quick Scan van de behoefte aan vervangende en extra huisvesting per gemeente. Een eerste inventarisatie geeft een schatting aan van 15.000 tot 17.000 arbeidsmigranten.
2. Er worden geen afspraken over een evenwichtige verdeling over de regio gemaakt; inzet is om concreet aan de slag te gaan en gemeenten die niets doen daarop aan te spreken.
3. Er zijn voor een aantal concrete projecten 'wie-doet-wat' afspraken.
4. Afgesproken is de opgave in jaarlijks te actualiseren tranches op te knippen.

De regionale Stuurgroep arbeidsmigranten heeft aan de gemeenten een handreiking arbeidsmigranten beschikbaar gesteld, een document dat de gemeente helpt bij het nemen van de regie op het proces om te komen tot concrete huisvesting. De SRE-gemeenten overwegen hun handhavingsbeleid met huisvesters af te stemmen in het kader van de Bed-voor-Bed-regeling. Een groot struikelblok in de regio is het ontkoppelen van wonen en werk wat door de stuurgroep wordt voorgestaan. Daardoor doet een aantal bestuurders en werkgevers niet mee. Momenteel wordt gewerkt mede daarom aan de regionale verklaring 2.0, een opvolger van de in 2012 ondertekende verklaring, die partijen uitnodigt om samen de huisvesting goed te regelen. Bedoeling is om met de nieuwe verklaring, die ruimer is dan de eerste, nog meer partijen te binden. Elke gemeente is gevraagd de stand van zaken aan te geven. Ik heb aangegeven dat de situatie in de regio zorgelijk is. De regio geeft aan dat de problematiek actief met de gemeenten wordt besproken, hun aandacht heeft en dat de voortgang bewaakt wordt door de Stuurgroep Arbeidsmigranten en door deze periodiek in het portefeuillehoudersoverleg te bespreken. Er zijn in de regio enkele concrete resultaten, zoals het flexlogiegebouw dat in juni in Eersel is geopend voor 80 migranten. In Eindhoven wordt het Grafisch Lyceum getransformeerd. Bij omwonenden komt echter ook angst voor grootschalige opvang voor, daarom zijn de twee genoemde voorbeelden goed voor de regio.

Stadsregio Rotterdam

1. Er wordt op het niveau van subregio's gewerkt aan een inzicht in de benodigde aantallen.
2. Er zijn nog geen afspraken over een evenwichtige verdeling over de regio. De regiogemeenten werken samen om door middel van onderzoek en het realiseren van aanbod tot beter inzicht te komen in de vraag en tot een evenwichtige spreiding binnen de regio te komen.
3. Er zijn nog geen concrete 'wie-doet-wat' afspraken. In het najaar van 2013 zal door Rotterdam wederom een miniconferentie worden georganiseerd met de stakeholders in de regio om duidelijke afspraken te maken over aantallen en investeringen.
4. Er is afgesproken de opgave in tranches op te knippen.

Op dit moment zijn arbeidsmigranten vooral woonachtig in Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen, veelal geconcentreerd in sociaaleconomisch zwakke wijken. Op basis van onderzoek van de Universiteit van Utrecht gaat Rotterdam uit van naar schatting 30.000 tot 50.000 (geregistreerden en niet-geregistreerden) inwoners (deels arbeidsmigranten) afkomstig uit Midden- en Oost Europa. Om systematisch inzicht te krijgen in de benodigde huisvesting doet Rotterdam via het gemeentelijk onderzoekscentrum (OBI) onderzoek.

In Rotterdam is al een aantal huisvestingsplekken gerealiseerd en er is het voornemen om de komende jaren nog 2000 plaatsen te realiseren. Probleem is dat huisvesters migranten in wijken met goedkope woningen wil huisvesten, maar dat wil de gemeente Rotterdam niet om concentratie te voorkomen. In leegstaande kantoren in Rotterdam worden geen woningen voorzien vanwege de hoge kosten van transformatie of een verkeerde ligging. Ook de discussie met de woningcorporaties is lastig omdat er onduidelijk was over wat ze nu wel en niet mogen. Er zijn enkele corporaties actief. Zij verhuren lege woningen die eerder voor sloop waren aangewezen aan uitzendorganisaties ten behoeve van arbeidsmigranten. Het grootste deel van de arbeidsmigranten zijn gehuisvest in de particuliere voorraad in de vorm van kamerbewoning. In de deelgemeente Rozenburg en in de gemeente Hellevoetsluis worden veel particuliere woningen die moeilijk verkoopbaar zijn verhuurd aan arbeidsmigranten. Het initiatief van marktpartijen komt inmiddels op gang. Er zijn verschillende initiatiefnemers die zich bij de gemeente hebben gemeld. Zij kopen en huren gebouwen (meestal al voor bewoning geschikt) en stellen deze beschikbaar voor gebruik door arbeidsmigranten, meestal via uitzendorganisaties. Er wordt intensief gehandhaafd op huisjesmelkers.

Ik heb mijn zorgen geuit over de late start van deze regio en de voortgang. De stadsregio Rotterdam geeft aan dat het nu wel begint te lopen in de regio. De regio is opgeknipt in drie subregio's. De grote gemeenten als Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen zijn goed bezig met de huisvesting. Gemeenten in de subregio Voorne-Putten hebben niet het gevoel dat er een probleem is; zij worden actief benaderd om mee te doen. Binnen elke subregio zijn driehoeken gevormd van werkgevers, huisvesters en gemeenten, maar het initiatief moet nog wel erg van gemeenten komen. Daarnaast is met de Maaskoepel afgesproken dat zij de voortrekkersrol nemen in het benaderen van de corporaties in de Stadsregio voor het leveren van een bijdrage in de vorm van woningen. Daarbij gaat de voorkeur uit naar een concrete taakstelling. Naar verwachting zal er voor het eind van het jaar helderheid zijn.

Noord-Veluwe

1. Regio Noord- Veluwe gaat ervan uit dat er 3000 plekken nodig zijn.
2. Najaar 2013 zullen afspraken vastgelegd worden over de verdeling van de huisvestingsopgaven in de regio.
3. Ook worden dan de 'wie-doet-wat' afspraken gemaakt.
4. En zal een fasering in de tijd worden gemaakt.

De 9 gemeenten op de Noord-Veluwe hebben ca. 900 arbeidsmigranten ingeschreven staan in de gemeentelijke basisadministraties. Op basis van recent onderzoek blijken er echter ca. 3000 arbeidsmigranten te verblijven in de regio. De meeste migranten werken buiten de regio via veelal landelijk werkzame uitzendbureaus. De problematiek in de regio Noord-Veluwe is a-typisch:

huisvesting van arbeidsmigranten vindt hier voor ca. 80% op recreatieparken plaats.

Een aantal vakantieparken zat al voor de instroom van arbeidsmigranten in een neergaande spiraal. Voor de regio aanleiding om samen met Provincie Gelderland een programma te starten dat de toekomstige kwaliteit van de recreatie op de Veluwe moet waarborgen.

Het wonen van arbeidsmigranten in vakantiehuisjes speelt met name in de gemeenten Oldebroek en Putten. In de andere 7 gemeenten verblijven minder arbeidsmigranten, maar de regio moet als geheel het probleem oplossen. Bij handhaving verschuift het probleem naar andere vakantieparken en andere gemeenten.

Er zijn parken waarvan men het eens is dat die niet meer voor recreatief gebruik geschikt zijn. Deze wil de regio in gaan zetten voor legale huisvesting van arbeidsmigranten. Een inventarisatie van de parken loopt. Het vakantiepark genaamd "Poolse camping" in Putten gaat als proef dienen voor legalisatie van de huisvesting van arbeidsmigranten.

De hoofdlijn van de aanpak is te karakteriseren als: aanpakken ongewenste situaties, selectief reguleren en legaliseren van de huisvesting, optimaliseren inschrijving en verdere regelgeving, waar passend herbestemmen van gebouwen, voorkomen waterbedeffect.

Tevens wil men in de regio een convenant sluiten met de relevante partijen. Er wordt gewerkt aan de optimalisering van inschrijving in het GBA. Ook is er een inventarisatie van leegstaande gebouwen uitgevoerd en een aanjaagteam ingesteld. BZK organiseert met de regio een bestuurlijke expertmeeting over recreatieparken.

Kenmerk
2013-0000543863

Noord- Limburg

1. Noord-Limburg heeft een schatting van de benodigde aantallen; in de regio zijn nu ca. 20.000 arbeidsmigranten aanwezig. Meer passende huisvesting gericht op een langduriger verblijf in de regio is nodig. Daarnaast is vervangende kwalitatieve huisvesting nodig in verband met aanpak huisvesting op recreatieterreinen en ter vervanging van niet adequate huisvesting bij de short-stay. In totaal gaat het om enkele duizenden woningen. Door nieuwbouw en legalisering (zie punt 3) werken gemeenten werkende weg aan invulling van deze taakstelling. Zo zijn er naar schatting 2.000 shortstay voorzieningen in ontwikkeling bij bedrijven naast ongeveer 300 midstay voorzieningen.
2. Vertrekpunt van de regio is dat er huisvesting wordt geboden in de gemeente waar een arbeidsmigrant werkt. Door de evenwichtige spreiding van werk en huisvesting over de regio is de noodzaak om hierover harde afspraken te maken in de regio Noord-Limburg niet aan de orde. De gemeenten bespreken maandelijks de voortgang van de projecten.
3. Er zijn voor concrete projecten 'wie-doet-wat' afspraken. Er is een gemeenschappelijk beleid voor short-stay dat in de gemeenteraden is/ wordt vastgesteld en er loopt een pilot legalisering huisvesting in het buitengebied.
4. Bouwlocaties zijn aanwezig, evenals de bereidheid van gemeenten om mee te willen werken aan realisatie. De planning en realisatie zijn ingebed in het reguliere huisvestingsbeleid van de gemeenten en de periodieke herijking daarvan.

In de regio Noord-Limburg staat de huisvesting van arbeidsmigranten al enkele jaren op de agenda van de overheid en private organisaties. In de afgelopen jaren

is geleidelijk aan en vaak op initiatief van werkgevers en uitzendorganisaties veel huisvesting (short-stay) gerealiseerd. Arbeidsmigranten zijn vooral ondergebracht bij recreatieterreinen of bij land- en tuinbouwbedrijven in de verschillende gemeenten en kernen van Noord-Limburg. Dit varieert van kleinschalig (10-20 plaatsen) tot relatief grootschalig (250 plaatsen op kasteel Ooyen in Broekhuizenvorst). Met name in Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas en Venray zijn grote groepen gehuisvest in shortstay (ruim 4.000 plaatsen). Daarnaast is er sprake van 150 midstay en enkele longstay woonruimten van Wonen Limburg (9 woningen). Er is daarbij sprake van een redelijke evenwichtige spreiding van werk en huisvesting binnen de regio. De wens van werkgevers en uitzendorganisaties om huisvesting op korte afstand van de werkplek te realiseren is hier debet aan.

Kenmerk
2013-0000543863

Extreem slechte en onveilige huisvestingsituaties zijn door de jaren verminderd. De regio ziet dat legale uitzendorganisaties en werkgevers steeds meer belang hechten aan veilige huisvesting die voldoet aan de wettelijke eisen. Het accent verlegt zich nu meer en meer naar passende huisvesting voor met name de arbeidsmigranten die langer verblijven in de regio.

Gemeenten werken maximaal mee om planologische en bouwkundige procedures snel te doorlopen en indien nodig om bouwgronden tegen redelijke prijzen beschikbaar te stellen. Garantstelling over de verhuur van woningen voor langere tijd blijkt hierbij het belangrijkste knelpunt. Met o.a. woningbouwcorporaties en in samenwerking met werkgevers, uitzendorganisaties en provincie, wordt bekeken hoe invulling kan worden gegeven aan deze garantstelling. De provincie Limburg komt aan dit knelpunt te gemoed door een budget of waarborg ter beschikking te stellen voor dit soort gevallen.

Er zijn een aantal mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting gevonden, zoals een aantal leegstaande gebouwen die kunnen worden ingezet. Het herbestemmen van het St. Annaterrein in Venray zou volgens een aantal betrokkenen een bijdrage kunnen leveren in de regio als mogelijkheid voor de opvang van woonurgente doelgroepen waaronder arbeidsmigranten. BZK overlegt met gemeente, provincie en het College Sanering Zorginstellingen over mogelijk gebruik van dit terrein.

Haaglanden

1. Er is een onderzoeksrapport beschikbaar met aantallen arbeidsmigranten in de stadsregio Haaglanden; Den Haag en Westland hebben inzicht in de benodigde aantallen extra plekken short stay. Het Dagelijks Bestuur van de regio heeft vastgesteld dat er 6000 extra plekken nodig zijn;
2. De ambitie is onderverdeeld in 2.000 plaatsen in Den Haag, 2.000 in Westland en 2.000 nader te verdelen over de andere gemeenten van de regio.
3. Er zijn voor een aantal concrete projecten 'wie-doet-wat' afspraken. Het DB heeft alle regiogemeenten verzocht beleid voor huisvesting arbeidsmigranten vast te stellen, dat een kader vormt voor het faciliteren, beoordelen en honoreren van marktinitiatieven.
4. Er worden per locatie afspraken over fasering in de tijd gemaakt; de ambitie is daarbij dat de 6000 plaatsen uiterlijk in 2015, met een uitloop naar 2018 zijn gerealiseerd.

In Haaglanden wonen ca. 45.000 arbeidsmigranten, grotendeels verdeeld over Den Haag en Westland. Voor een deel werken deze arbeidsmigranten elders in de

regio, of in andere regio's (met name in de Duin- en Bollenstreek en in de haven van Rotterdam). Het afgelopen jaar is in de regio een bestuurlijk aanjaagteam actief geweest met vertegenwoordigers vanuit gemeente, corporatie en werkgever/uitzender. Zij hebben er voor gezorgd dat de urgentie bij alle partijen is toegenomen en. Onder andere zijn bij alle gemeenten en corporaties contactpersonen voor de sector beschikbaar en is er veel aan kennisuitwisseling gedaan, onder andere op de regionale conferentie in juni 2013. Gemeenten in de regio merken enerzijds dat zij vaker door initiatiefnemers benaderd worden, maar anderzijds dat er ook initiatieven (weer) stranden, met name door het ontbreken van een voldoende lange termijn perspectief bij de exploitant. Den Haag heeft de ambitie om 2.000 nieuwe plekken te realiseren, waarbij zoveel mogelijk aansluiting gezocht wordt bij woongebieden en bij voorkeur leegstaand vastgoed benut wordt. Daarnaast wordt de stevige handhavingsaanpak van de gemeente Den Haag onverminderd voortgezet. Dit levert doorlopend gelegaliseerde en/of verbeterde kamers op. Begin 2013 is in Den Haag RIEFF (voorheen Labourhotel Laakhaven) geopend met 190 plaatsen. Daarnaast wordt in de tweede helft van 2013 de oplevering van een complex met 320 plaatsen aan de Lozerlaan verwacht. Ook zijn de Haagse corporaties actief: ondanks de hobbels in wet- en regelgeving die zij ondervinden, hebben zij samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met gespecialiseerde bureaus om bestaande woningen kamergewijs aan arbeidsmigranten te verhuren.

In de gemeente Westland zijn 2.000 extra plaatsen nodig. De gemaakte afspraken dekken deze opgave. Daartoe werkt Westland in 2013 aan het rond krijgen van vergunningen voor vier locaties met per locatie plek voor 300 á 400 bedden. In 2014 zal dit voor nog een aantal locaties plaatsvinden. Westland merkt op dit moment wel enige terughoudendheid van initiatiefnemers om te investeren vanwege de economische situatie. Ook heeft deze gemeente de handhaving verdubbeld. De gemeente Westland zet onverminderd in op het inschrijven van arbeidsmigranten in de GBA, zodat bekend wordt wie waar woont en ongewenste situaties kunnen worden voorkomen.

Gemeente Zoetermeer heeft een afspraak gemaakt met een corporatie over de huisvesting van arbeidsmigranten in dure huurwoningen. Op deze manier gaat de huisvesting niet ten koste van sociale huurwoningen. Gesprekken met andere corporaties zijn gaande. Daarnaast zoekt Zoetermeer naar andere huisvestingsmogelijkheden, maar is daarbij ook afhankelijk van initiatieven uit de markt. Ook gemeente Delft wil hierover afspraken met woningcorporaties maken, hierover zijn gesprekken.

Regio West-Brabant

1. De regio West-Brabant heeft op 18 juni 2013- vastgesteld dat er 4.750 extra plaatsen nodig zijn (kwantitatieve opgave) en dat er gewerkt moet worden aan de legalisering van 4.750 bestaande plaatsen (kwalitatieve opgave).
2. Uiterlijk 20 november 2013 ligt er een advies over de invulling van de kwantitatieve en kwalitatieve opgave (de locale opgave in aantallen, locaties, differentiatie en afstemming regelgeving) te beginnen met de jaarschijf 2013 en verder tot en met 2019.
3. Besluitvorming over bindende afspraken voor de uitvoering vindt plaats in de bestuurscommissievergadering van 10 december 2013.

4. De opgave wordt gerealiseerd in de periode 2013 t/m 2019; de inzet is om de voortgang ten minste jaarlijks met provincie en BZK te monitoren.

Kenmerk
2013-0000543863

De regio West-Brabant heeft het onderzoek Quick Scan Arbeidsmigranten in maart afgerond. Er is sprake van circa 23.000 woonachtige en 19.000 economisch gebonden arbeidsmigranten. De portefeuillehouders van de 19 samenwerkende gemeenten zien deze regionale opgave als basis voor verdere verdeling en invulling door en in de betrokken gemeenten. Van het aantal van 19.000 economisch gebonden is de helft redelijk tot goed gehuisvest. De andere helft is voor 50% (nog) niet legaal en voor 50% (zeer) slecht gehuisvest. De regio is in gesprek met alle in de regio werkzame marktpartijen zoals corporaties, particuliere huisvesters en uitzendorganisaties om met hen afspraken te maken hoe zij de opgave kunnen helpen in te vullen. Daarbij zijn zij nadrukkelijk uitgenodigd om met concrete huisvestingsplannen te komen. Op 28 juni jongstleden is tijdens een druk bezocht regionaal symposium zowel de hierboven genoemde rapportage als ook de vastgestelde besluitvorming aan mijn ministerie aangeboden.

In de regio is er zowel sprake van stedenproblematiek als van plattelandsproblematiek. Ook vindt er illegale huisvesting plaats op recreatieparken. Bij raadsleden is soms sprake van 'Nimeg-gedrag' ('niet in mijn eigen gemeente'). Daarom zijn in juni 2013 twee (sub)regionale raadsledenbijeenkomsten gehouden waar de raadsleden van de 19 samenwerkende gemeenten geïnformeerd zijn over de regionale opgave en de noodzaak maar zeker ook economische en sociale kansen die arbeidsmigranten in de anticiperregio (in het kader van Krimp) West-Brabant kunnen bieden. Samen met de provincie en andere partners zal in het najaar van 2013 een masterclass arbeidsmigranten worden georganiseerd op de praktijkschool Brabant. Ook vanuit het sociale domein wordt ingezet op 3 pijlers: participatie en beeldvorming, onderwijs en leerlingenvervoer en volksgezondheid.

Tot slot

Hierboven schets ik een tussenstand. Een aantal regio's is goed op koers, anderen moeten een stevige extra inzet leveren. De regio's hebben dit najaar de tijd om hun plannen nader te concretiseren.

De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok

**Conceptverslag van bestuurlijk overleg EU-arbeidsmigratie 9 september 2013
Van 15.00 tot 16.00 uur in Den Haag (New Babylon Meeting Center)**

Aanwezig: minister Asscher (SZW), minister Blok (BZK), burgemeester Wienen (namens de VNG), wethouder Karakus (Rotterdam), wethouder Norder (Den Haag), wethouder Weverling (Westland), wethouder Stam (Schiedam), burgemeester Poppe-de Looff (Zundert), burgemeester Van Rooij (Horst aan de Maas, namens regio Noord-Limburg), burgemeester Nawijn (Hollands Kroon), burgemeester Prick (Maasdriel), locoburgemeester Hendriks (St. Oedenrode) en wethouder Van Burgsteden (Veghel).

Ambtelijk: Hannie Vlug, Conny Olde Olthof (SZW) en Marjan Engels (SZW, verslag), Harke Heida en Nanda Kelly (V&J), Wilbert van de Griendt (IND), Leendert Koning en Jacqueline Rutjens (BZK), Gerhard Scholten (Financiën), Tom Boot (Rotterdam), Ludo Steenmetser (Den Haag), Martine Tieleman (Westland), Francien Anker (Amsterdam), Rina den Ouden (Zundert), Cobi van de Beek (Schiedam) en Margreet Aangeenbrug (VNG).

1. Opening en mededelingen

- Minister Asscher heet de aanwezigen welkom en zet het doel van de bijeenkomst uiteen: bespreking van de conceptbrief aan de Tweede Kamer over EU-arbeidsmigratie om de Kamer te informeren over de voortgang van de aanpak EU-arbeidsmigratie en de uitkomsten van dit bestuurlijk overleg.
- Het doel van dit bestuurlijk overleg is eensgezindheid te bereiken over de extra te nemen maatregelen om voorbereid te zijn op de openstelling van de arbeidsmarkt voor Bulgaren en Roemenen per 1 januari 2014.
- Minister Asscher heet speciaal de burgemeesters van de gemeenten die geciteerd zijn in NRC Handelsblad van afgelopen woensdag welkom: de burgemeester van Maasdriel is aanwezig evenals de locoburgemeester van Sint Oedenrode.

2. Maatregelen EU-arbeidsmigratie

- Minister Asscher geeft aan dat er de afgelopen periode al veel is gebeurd en noemt een aantal van de al ingezette maatregelen.
- Minister Asscher geeft de huidige trends bij gemeenten aan. Er spelen bekende problemen, zoals misstanden in werk en huisvesting, er zijn malafide uitzendbureaus etc. Maar er is ook de trend dat terugkeer vaker slaagt dan van te voren was verwacht. Voor de meeste gemeenten heeft een goede registratie in de GBA hoge prioriteit.
- Daarnaast legt minister Asscher nieuwe maatregelen aan het bestuurlijk overleg voor, zoals beschreven in de conceptbrief aan de Tweede Kamer. Dit zijn o.m.:
 - Het delen van ervaringen van de gemeente Westland om de GBA-inschrijving te verbeteren door middel van workshops;
 - Het voorlichten van arbeidsmigranten in de landen van herkomst over hun kansen op de Nederlandse arbeidsmarkt, gericht op het werven van hooggekwalificeerde migranten en het ontmoedigen van laagopgeleiden;
 - Een centraal digitaal voorlichtingsportaal voor EU-arbeidsmigranten;
 - In EU-verband aandacht blijven vragen voor de maatschappelijke gevolgen van vrij verkeer van werknemers;
 - Een onderzoek naar verdringing op de arbeidsmarkt.
- Vervolgens krijgen de deelnemers aan het bestuurlijk overleg het woord:

- De burgemeester van Hollands Kroon stelt een vraag over een brief aan SZW over gegevensuitwisseling op basis van nationaliteit binnen het interventieteam Kompas. De beantwoording van deze brief laat lang op zich wachten. Volgens de juristen van Kompas mag dit die gegevensuitwisseling wel, maar de juristen van SZW willen het eerst voorleggen aan het CBP. Minister Asscher zegt toe dat er toe zo spoedig mogelijk op deze brief zal worden gereageerd.
- De burgemeester van Zundert geeft aan dat het in de brief aan de Tweede Kamer nu net lijkt of de maatregelen uit de brief alleen bedoeld zijn voor de grote en niet voor de kleine gemeenten. De beide ministers zeggen toe dat in de conceptbrief aan te zullen passen, omdat de maatregelen ook bedoeld zijn voor de kleine gemeenten.
- Overige opmerkingen van de deelnemers:
 - Maak een onderscheid in het beleid tussen arbeidsmigranten die hier maar kort blijven en degenen die van plan zijn lang te blijven. Vooral de laatste groep verdient extra aandacht, bijvoorbeeld als het gaat om het leren van de Nederlandse taal.
 - Laat vrijwilligers uit de groep van arbeidsmigranten die al langer in Nederland zijn hun landgenoten begeleiden bij de integratie in Nederland. Dat is in Den Haag bij de Polen succesvol gebleken.
 - Sinds dit voorjaar verplichten een paar gemeenten werkgevers, vaak ook de verhuurders, toeristenbelasting (€1 per nacht) te betalen voor de migranten die niet staan ingeschreven. Dat drukmiddel werkt. De buitenlandse werknemers staan nu af en toe in de rij om zich in te laten schrijven omdat dat uiteindelijk goedkoper is.
- Er wordt afgesproken dat goede voorbeelden van regionale samenwerking in relatie tot handhaving en opsporing zullen worden verspreid.

3. Aanpak van schijnconstructies

- Minister Asscher brengt in dat er afspraken zijn gemaakt met Polen, Bulgarije en Roemenië over samenwerking bij de aanpak van schijnconstructies. Ook met Kroatië zullen afspraken worden gemaakt. Ook met LTO en CBL zijn goede afspraken gemaakt over de aanpak van misstanden bij de land- en tuinbouw.
- Minister Asscher roept gemeenten op om zowel bekende als nieuwe vormen van schijnconstructies te melden bij SZW. Deze schijnconstructies kunnen dan worden meegenomen in het Programma aanpak schijnconstructies.
- Vervolgens krijgen de deelnemers aan het bestuurlijk overleg het woord:
 - De locoburgemeester uit Sint Oedenrode geeft aan dat er in een voormalig klooster in Sint Oedenrode ongeveer 60 arbeidsmigranten wonen. 's Ochtends rijden daar ronselaars rond die mensen vragen voor € 5 per uur. Naarmate er minder werk is gaat de prijs nog verder omlaag. Minister Asscher gaf aan dat dit voorbeeld wordt doorgegeven aan de instantie, die daarop toeziet.
 - Meerdere deelnemers aan het bestuurlijk overleg geven aan dat er in de brief aan de Tweede Kamer meer moet worden ingegaan op de informatie-uitwisseling om zoveel mogelijk schijnconstructies en andere misstanden op het spoor te komen. Ook helpt dit om meer zicht te krijgen op wie er in Nederland werken of wonen (GBA). Minister Asscher zegt dit toe. Er zijn immers al veel acties ingezet om fraude te bestrijden door de GBA beter op

orde te krijgen en meer gebruik te maken van het uitwisselen van informatie. Het gaat hierbij - naast informatie-uitwisseling tussen publieke partners - ook om uitwisseling van informatie met private partners en over landsgrenzen heen.

4. Registratie EU-arbeidsmigranten en de Registratie van het Eerste Verblijfsadres

In bijlage 5 bij de stukken van dit bestuurlijk overleg zijn conclusies van een ambtelijk overleg over registratie vastgelegd. Er zijn geen aanvullingen of opmerkingen op dit stuk.

Wethouder Karakus geeft aan dat hij signalen heeft ontvangen dat de REVA (Registratie Eerste Verblijfsadres) niet tegelijk met het RNI zal starten. Hij roept BZK op om ervoor te zorgen dat beide systemen vóór het einde van dit jaar operationeel zijn. Wethouder Norder sluit zich hierbij aan en roept op 'keep it simple'. Burgemeesters Poppe, Nawijn en Van Rooij en wethouders Weverling en Van Burgsteden benadrukken het belang van een goede en zo volledig mogelijke registratie in GBA en RNI. Minister Blok geeft aan dat de inzet van BZK er op gericht is REVA en RNI eind dit jaar te starten. Hij vraagt daarbij wel medewerking van de VNG: er moet in dit geval worden afgeweken van de gebruikelijke invoeringstermijn van drie maanden. Burgemeester Wienen geeft aan hieraan mee te zullen werken.

5. Het participatiecontract

- Minister Asscher geeft uitleg over het doel van het participatiecontract: nieuwkomers bewust maken van wat Nederland als ontvangende samenleving verwacht en hen wijzen op hun rechten en plichten en de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. Hij geeft aan het belangrijk te vinden om dit instrument samen met gemeenten uit te werken in een pilot. Doel van de pilotfase is verschillende modellen te testen en op basis hiervan een participatieovereenkomst te ontwikkelen die aansluit bij de ambities van het rijk en de doelstellingen van gemeenten.
- De gemeenten Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Utrecht, Westland en Zundert hebben eerder – ambtelijk- aangegeven geïnteresseerd te zijn in deelname aan de pilot en daarvoor ook bestuurlijk draagvlak te verwachten.
- Wethouder Karakus geeft aan dat ook Rotterdam wil meedoen met de pilot van het participatiecontract.
- Wethouder Van Burgsteden van de gemeente Veghel vraagt aan mevrouw Hendriks, locoburgemeester van St. Oedenrode, of zij mee wil doen namens de gehele regio Noord-Brabant Oost. De locoburgemeester van St. Oedenrode bevestigt dit.
- Minister Asscher geeft aan dat er op 28 oktober a.s. een apart bestuurlijk overleg is gepland met potentiële pilotgemeenten over de verdere uitwerking van de pilots. Zaken als uitvoering, financiering en evaluatie van de pilots komen daarin aan de orde.

6. Wat verder ter tafel komt

- Sterke handhaving betaling wegenbelasting in Nederland door migranten. Wethouder Weverling van de gemeente Westland brengt zijn zorgen in over de verbeterde handhaving van de regels rondom de betaling van wegenbelasting door migranten. Westland vreest dat deze maatregel mensen ervan zal

weerhouden om zich in de GBA in te schrijven. Dhr. Scholten van het ministerie van Financiën geeft hierop als reactie dat er inderdaad recente ontwikkelingen zijn op basis van een wens van de Tweede Kamer. Dit betreft onder meer een wetsvoorstel, waarover de Raad van State zal adviseren. Dhr. Scholten stelde voor dat als dit wetsvoorstel openbaar is gezamenlijk de balans zal worden opgemaakt welk beleid wenselijk is.

- Wethouders Norder en Karakus geven aan dat meer inzet van de IND nodig is bij terugkeer, dan nu beschikbaar is. Heida van het ministerie van V&J geeft aan in te zetten op de rol van de IND en DT&V, maar ook op samenwerking met Stichting Barka. Gemeente Amsterdam geeft aan goede resultaten te boeken met Stichting Barka, ook met betrekking tot Roemenen.
- Vervolg
Minister Asscher geeft aan dat hij de vinger aan de pols zal houden voor wat betreft het aantal arbeidsmigranten uit Roemenië en Bulgarije na 1 januari 2014 evenals de problemen die hierbij spelen.

Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Voortgangsrapportage Interventieproject Kompas Noordkop (juni 2012 tot augustus 2013)

1. Inleiding

In de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Heerhugowaard zijn vele arbeidsmigranten actief. De meesten zijn afkomstig uit Polen. Deze arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan de economische ontwikkeling van de Noordkop. Velen zijn gehuisvest in huisvestingslocaties, die niet zijn aangemeld bij de gemeente. De locaties zijn niet altijd geschikt voor deze vorm van huisvesting en de woonomstandigheden zijn niet altijd optimaal. Het is belangrijk dat deze mensen op een goede wijze worden gehuisvest, passend binnen wet- en regelgeving. Daarnaast is het van belang dat deze mensen weten wat hun rechten zijn hier in Nederland. Dat ze niet uitgebuit worden en dat de werkomstandigheden voldoen aan de normen die wij hier in Nederland stellen. In de praktijk blijkt dat ze veelal niet staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (GBA).

Nationale verklaring

Op 28 maart 2012 heeft minister van BZK samen met 15 partijen, waaronder Noord-Holand Noord, de "Nationale verklaring huisvesting arbeidsmigranten" ondertekend. Door ondertekening van de verklaring zullen de deelnemende partijen¹ en het Rijk zich inzetten voor kennisdeling en hun leden stimuleren om op lokaal en regionaal niveau hun bijdrage te leveren aan voldoende huisvesting voor kortdurend verblijf. Tevens onderkennen de partijen dat de huisvestingsopgave vaak een gemeenteverstijgende dimensie heeft en dat ook de betrokkenheid van regio's en provincies gewenst is.

Interventieproject Kompas Noordkop

De colleges van Burgemeester en wethouders van de gemeenten Hollands Kroon, Schagen, Den Helder en Heerhugowaard hebben in juni 2012 gezamenlijk het initiatief genomen om een interventieproject, gericht op de problematiek rond huisvesting arbeidsmigranten, regionaal en integraal op te zetten. Het project wordt uitgevoerd onder de naam: Interventieproject Kompas Noordkop. Het project werkt samen met landelijke partners; Belastingdienst, UWV, SVB, Politie, RIEC, RCF Kenniscentrum en de Inspectie SZW. Het project wordt uitgevoerd onder door de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (hierna LSI) gedelegeerde verantwoordelijkheid

Projectorganisatie

Voor het Interventieproject Kompas Noordkop is een projectorganisatie opgericht bestaande uit een stuurgroep en twee projectgroepen. De stuurgroep zorgt voor de coördinatie, afstemming en voortgangsbewaking. De voorzitter van de stuurgroep is de burgemeester van de gemeente Hollands Kroon. In de stuurgroep hebben zitting bestuurlijke vertegenwoordigers van de 4 gemeenten en vertegenwoordigers van de partners waarmee wordt samengewerkt.

Onder de stuurgroep ressorteren 2 projectgroepen: Handhaving en Voorzieningen. Handhaving richt zich op de integrale handhavingsactiviteiten. Voorzieningen ontwikkelt beleid voor de huisvesting van EU arbeidsmigranten en de inschrijving in de GBA en maakt daarover ook afspraken met werkgevers, organisaties, woningcorporaties en overkoepelende organisaties van uitzendbureaus.

Voor de dagelijkse aansturing van het project is een uitvoerend projectleider aangesteld. Hij wordt begeleid door een adviseur van het RCF.

De vier samenwerkende gemeenten financieren het project tot 01-01-2015.

2. Interventieteam

Het interventieteam Kompas Noordkop is sinds februari 2013 bezig met controles. Het in-

¹ De ondertekenaars van de nationale intentieverklaring zijn: ABU, VIA, NBBU, LTO, PVE, Vakbonden, Aedes, VNG, Gemeente Den Haag, Gemeente Rotterdam, Gemeente Westland, Gemeente Vlaardingen, regio Noord-Holland Noord en het ministerie van BZK.

terventieteam bestaat uit de projectleider Kompas Noordkop, een toezichthouder van de controlerende gemeente en een toezichthouder van een ondersteunende gemeente, een GBA specialist, de tolk en de wijkagent. Eenmaal per maand neemt ook de Belastingdienst (motorrijtuigenbelasting) deel uit van het team. Iedere week is er een controleavond in een van de vier Noordkopgemeenten.

Door de controles is bevestigd dat er sprake is van regelovertreding. Vanuit de handhaving wordt hierop gecorrigeerd.

Alle informatie uit de controles wordt ingevoerd in de IVT applicatie. De partners van het project Kompas Noordkop zijn geautoriseerd en kunnen het systeem raadplegen.

Uitgevoerde controles

- 16 controle avonden en een ochtend controle.
 - o 3 avonden in Den Helder
 - o 5 avonden in Heerhugowaard
 - o 4 avonden in Hollands Kroon
 - o 4 avonden en een ochtendcontrole in Schagen

Locaties/adressen

- o 36 verblijfslocaties/adressen zijn bezocht
- o 5 in Den Helder
- o 11 in Heerhugowaard
- o 8 in Hollands Kroon
- o 12 in Schagen

Aantal personen/nationaliteiten/slaapplaatsen

- 259 personen zijn aangetroffen op de diverse verblijfslocaties. 247 personen hebben het uitvraagformulier ingevuld. Er zijn 8 verschillende nationaliteiten aangetroffen.
- 376 slaapplaatsen aangetroffen
 - o 211 Polen
 - o 1 Hongaarse
 - o 1 Roemeen
 - o 4 uit Oekraïne
 - o 16 Portugezen
 - o 14 Grieken
 - o 11 Letten
 - o 1 Litouwen

GBA registratie

- 128 personen geregistreerd in de GBA
- de arbeidsmigranten krijgen ter plekke een brochure over een juiste GBA registratie

Ervaringen Interventieteam

- Op 1 adres werd de toegang geweigerd. Deze locatie wordt nog bezocht door het interventieteam.
- 2 verblijfslocaties werden wegens brandonveiligheid de volgende dag ontruimd; in Den Helder en Winkel (Hollands Kroon).
- Bij vele locaties werden er >10 personen aangetroffen. Dit heeft er toe geleid dat een controle op de locatie veel tijd in beslag heeft genomen. Het invullen van het uitvraagformulier met de aangetroffen arbeidsmigranten, het inschrijven in het GBA (ter plaatse) en het controleren van het pand vergt specifieke aandacht en tijd. Om de arbeidsmigranten te informeren wordt er op de locatie een informatiemap met flyers en folders in hun eigen taal uitgedeeld;
- Op 3 adressen is door een uitzendbureau verhinderd dat de bewoners (arbeidsmi-

- granten) vrijwillig het uitvraagformulier invullen.
- De uitvoering van de controleavonden verloopt steeds beter. De leden van het interventieteam spelen goed op elkaar in.
 - Door de controles op de verblijfslocaties van arbeidsmigranten blijkt dat het nalevinggedrag van werkgevers is beïnvloed. Gevolg is dat werkgevers en uitzendbureaus, die veelal zelf hun arbeidskrachten huisvesten, steeds vaker aankloppen bij gemeenten met verzoeken tot medewerking voor meer permanente tijdelijke huisvesting.
 - In het juridische traject wordt er rekening gehouden met de “bed voor bed regeling”. Dit houdt in dat de locaties die niet voldoen aan het ter plaatse geldend bestemmingsplan of anderszins en niet brandonveilig zijn, niet direct ontruimd worden. Er wordt voldoende tijd gegeven om met de eigenaar / verhuurder in overleg te gaan of de locatie vergund kan worden of dat er een ander locatie is voor deze mensen. Er worden bij Kompas geen mensen op straat gezet.

Bevestiging van vermoedens

De controles hebben bevestigd, wat bij de start van het project werd vermoed:

Locatie

- de huisvestingslocaties voldoen veelal niet aan alle wet- en regelgeving;
- veel (koop) woningen worden door (te veel) arbeidsmigranten bewoond, soms 8 tot 12 personen. Deze vormen niet een huishouden, zoals veel bestemmingsplannen eisen;
- de panden zijn vrijwel altijd in eigendom of in huur door de werkgever (vaak uitzendorganisaties);
- de panden worden niet gebruikt voor wonen maar voor logiesverstrekking door de werkgever (betreft namelijk niet GBA- geregistreerde personen);
- bewoners hebben geen eigen huurcontract, dus geen rechtsbescherming;
- de arbeidsmigranten mogen zich van de werkgever meestal niet melden bij de GBA van de verblijfsgemeente;
- boetes opgelegd door werkgevers voor het niet naleven van huisregels.

Loon

- inhouding woonkosten op salaris, gem. € 240,- tot € 300,- p.p.p.mnd;
- niet alle arbeidsmigranten ontvangen hun loonstroken en arbeidscontracten;
- signalen dat er meer uren gewerkt worden dan er worden uitbetaald. Van arbeidsmigranten die werkzaam zijn op het land en wonen op het erf komt het signaal dat zij op zaterdag werken voor hun onderkomen en dus niet uitbetaald krijgen.

Gedrag

- weerstand bij bewoners die volgens eigen opgave werden ingefluisterd door de werkgever om geen medewerking te verlenen aan de controle;
- uitzendbureaus vragen zelf sofinummers aan. Arbeidsmigranten moeten tijdelijk hun identiteitsbewijs inleveren;
- uitzendbureaus zorgen voor de zorgverzekering. Sommige uitzendbureaus hebben zelf huisartsen in dienst of verwijzen naar een bepaalde huisarts.
- angst bij arbeidsmigranten om de melding van misstanden om te zetten in een officiële verklaring/klacht.
- sommige arbeidsmigranten worden door hun uitzendbureau om de drie maanden verhuisd.
- de informatie die door het interventieteam wordt uitgedeeld, wordt erg gewaardeerd door de arbeidsmigranten.
- werkgevers voelen de druk van de handhaving en zijn nu gemotiveerder om de huisvesting voor de arbeidsmigranten volgens de regels te organiseren. Het waterbedeffect is hierdoor merkbaar. Werkgevers die zich niet aan de regels willen conformeren zijn actiever buiten de regio.

Signalen uitbuiting en mensenhandel

Uit de door de arbeidsmigranten ingevulde vragenformulier komen de volgende signalen/klachten naar voren:

- o 14 klachten over de werkgever
- o 16 maal schulden gemaakt om in Nederland te komen werken
- o 36 klachten over het (te lage) uurloon
- o 4 klachten over te weinig bewegingsvrijheid

Alle signalen en klachten zijn doorgegeven aan het RIEC .

Rol en inzet Politie

De politie is betrokken ten behoeve van de veiligheid van het interventieteam. Door de politie worden de onderzoekwaardige verblijfsadressen van arbeidsmigranten en GBA geregistreerde personen vooraf gecheckt op veiligheidsaspecten.

Bij aanvang van de controleactiviteiten wordt te allen tijde het interventieteam bij de brigadier wachtcommandant van politie aangemeld en later ook weer afgemeld bij terugkomst. Aangetroffen personen waarvan het vermoeden is dat deze illegaal in Nederland verblijven, worden bij de (vreemdelingen-)politie gemeld. Het meelopen van wijkagenten heeft een meerwaarde voor het project; de relatie tussen de gemeenten en de agenten verbetert hierdoor en er komen regelmatig meldingen van de politie naar de projectleider van Kompas. Er zijn 2 identiteitspapieren doorgestuurd naar de vreemdelingenpolitie. Deze personen moesten zich de volgende dag melden bij de vreemdelingenpolitie. Een persoon (uit de Oekraïne) is gevlucht.

Belastingdienst Inkomstenbelastingen

Aan de hand van geplande bezoekadressen worden middels diverse computerapplicaties gegevens gecheckt, zoals: Wie is eigenaar van de onroerende zaak? Hoe heeft de eigenaar de onroerende zaak in de aangifte inkomstenbelasting aangegeven? Trekt hij/zij de betaalde hypotheekrente af? Is sprake van bezit van de onroerende zaak dat in box 3 is vermeld? De te bezoeken adressen worden elke week gemailld en tot op heden is hier een check op uitgevoerd door de belastingdienst en worden de vragen per locatie beantwoord. Als de adressen bezocht zijn, worden de gegevens per locatie opgeslagen in de IVT applicatie en kan de afdeling zelfstandig onderzoeken starten. Tevens wordt een Excel document van de aangetroffen personen na elk locatiebezoek gemailld.

Belastingdienst BPM

Eenmaal per maand neemt de Belastingdienst (motorrijtuigenbelasting) deel aan het Interventieteam. Bij afwezigheid van de Belastingdienst worden buitenlandse kentekens door het interventieteam door waarneming ter plaatse gesignaleerd en doorgegeven aan de Belastingdienst.

Inspectie SZW

Vanuit deze organisatie is vorig jaar het project AMU (aankomst malafide uitzendorganisaties) gestart. Indien er op een controle een feitelijk bewijs van onderbetaling wordt aangetroffen wordt dit tot nu toe gemeld aan het RIEC. Deze werkwijze wordt nu aangepast omdat de signalen worden opgeslagen in de IVT en in het vervolg gemeld aan de inspectie. Wordt er een malafide uitzendbureau aangetroffen dan wordt dit rechtstreeks aan de AMU gemeld..

3. Ondernomen acties

- Na iedere controleavond wordt er een persbericht opgesteld en verzonden met daarin vermeld het resultaat van de controleavond. Eens per kwartaal verschijnt er een digitale nieuwsbrief van Kompas West-Friesland , Noordkop en Noord-Kennemerland. Tevens interviews in krant verschenen over Handhaving (met de

voorzitter projectgroep Handhaving en met de voorzitter Projectgroep Voorzieningen en de projectleider.

- Met het RIEC, de projectleider Kompas, EMM, vreemdelingenpolitie en het Regionaal Uitbuiting- en Interventieteam (RUIT) is overlegd over afstemming over het proces van gegevensuitwisseling van signalen van mensenhandel en uitbuiting. Dit heeft tot resultaat geleid dat alle signalen uit de vragenlijst die de arbeidsmigranten tijdens de controle invullen worden gerubriceerd en doorgegeven aan het RIEC die zorgt voor verdere doorzetting naar de andere partners die samenwerken in het Project Kompas Noordkop.
- Met de adviseur van het RCF is onlangs besproken en ook ingevoerd dat alle signalen over uitbuiting en mensenhandel en malafiditeit van uitzendbureaus niet uitsluitend worden doorgezet naar het RIEC, maar ook in de IVT applicatie worden vermeld.
- Er is een werkwijzer GBA inschrijving opgesteld en besproken met de GBA specialisten van de vier Noordkopgemeenten en die van de zeven gemeenten van de regio West-Friesland. Deze werkwijzer geldt als leidraad tijdens de operationele fase van het project Kompas voor het inschrijven van EU-arbeidsmigranten volgens de zogenoemde Westlandse methode. Zo kan het project Kompas op het gebied van GBA inschrijvingen efficiënter, effectiever en adequater te werk gaan en er voor zorgen dat de registratiegraad van deze groep wordt vergroot.

4. Huisvesting

Kadernota

Om meer en betere huisvesting te faciliteren voor de arbeidsmigranten is gewerkt aan nieuw beleid. De projectgroep Voorzieningen van het project Kompas Noordkop heeft de beleidscontouren voor de huisvesting van arbeidsmigranten geschetst in een regionale kadernota; "Kadernota huisvesting arbeidsmigranten Noordkop". Binnen dit beleidskader kunnen de gemeenten hun concrete toetsingsinstrumentarium in de vorm van onder meer beleidsregels en bestemmingsplannen vormgeven.

Het is de verantwoordelijkheid van werkgevers, uitzendbureaus, woningcorporaties, kortom van de markt, om te voorzien in voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten. De gemeente heeft hierin slechts een kaderstellende rol.

De stuurgroep heeft in mei jl. ingestemd met dit concept. De concept nota is besproken met de zogenoemde stakeholders tijdens een in het gemeentehuis van Hollands Kroon gehouden discussiebijeenkomst, de Noordkop Tafel.

Na aanpassing van de concept nota heeft de Kadernota voor het geven van inspraak 4 weken in de gemeentehuizen van de Noordkopgemeenten ter inzage gelegen. Er is een inspraakreactie ingediend. Die reactie is beantwoord en opgenomen in een Nota van reactie.

De concept nota met de nota van reactie is ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraden van de Noordkopgemeenten. In oktober a.s. zullen naar verwachting de gemeenteraden de "Kadernota Huisvesting arbeidsmigranten Noordkop" vaststellen.

Convenant

De projectgroep Voorzieningen heeft ook een convenant opgesteld.

In het convenant is opgenomen dat de gemeenten de huisvesting voor arbeidsmigranten faciliteren binnen de gestelde kaders. Vooral huisvesting die voldoet aan uniforme huisvestingsnormen. Tevens is opgenomen dat met het oog op het maatschappelijk draagvlak te zorgen dat zowel nieuw te realiseren als bestaande huisvestingsvoorzieningen zodanig worden beheerd dat arbeidsmigranten goed en veilig kunnen wonen en belasting van de omgeving zoveel mogelijk wordt voorkomen. Vervolgens er voor te zorgen dat arbeidsmigranten volgens de in Nederland geldende wet- en regelgeving te werk worden gesteld.

Ook te zorgen dat arbeidsmigranten naarmate zij langer in Nederland blijven, meer geïntegreerd raken in de samenleving en de taal leren en te bevorderen dat arbeidsmigranten zich registreren in de GBA (Westlandse methode).

Binnenkort bespreken de Noordkopgemeenten het concept convenant met overkoepelende organisaties van uitzendbureaus, werkgeversorganisaties, LTO en woningcorporaties.

Overzicht financiën Kompas Noordkop 2012

budget 2012		realisatie 2012	
€	36.000	€	34.200 kosten projectleiding
€	3.600	€	4.100 kosten administratieve en secretariële ondersteuning
€	3.600	€	1.500 communicatiekosten
€	3.600	€	- vertaalkosten
€	1.500	€	- overige kosten
€	48.300	€	39.800

inbreng gemeenten:

€	12.075	Schagen, financiële bijdrage
€	12.075	Den Helder, financiële bijdrage
€	12.075	Hollands Kroon, financiële bijdrage
€	8.475	Heerhugowaard, financiële bijdrage
€	3.600	Heerhugowaard, inbreng d.m.v. administratieve en secretariële ondersteuning
€	48.300	

Overzicht financiën Kompas Noordkop 2013 (t/m medio augustus 2013)

budget 2013	realisatie t/m 15-08	verwacht 15-08 tot 31-12	verwacht 2013	
€ 72.000	€ 38.027	€ 28.973	€ 67.000	kosten projectleiding
€ 7.380	€ 8.822	€ 6.378	€ 15.200	kosten administratieve en secretariële ondersteuning
€ 7.380	€ 3.329	€ 2.421	€ 5.750	communicatiekosten
€ 7.380	€ 6.997	€ 4.503	€ 11.500	vertaalkosten
€ 2.460	€ 486	€ 514	€ 1.000	overige kosten
€ 96.600	€ 57.661	€ 42.789	€ 100.450	

inbreng gemeenten:

€ 24.150	Schagen, financiële bijdrage
€ 24.150	Den Helder, financiële bijdrage
€ 24.150	Hollands Kroon, financiële bijdrage
€ 16.950	Heerhugowaard, financiële bijdrage
€ 7.200	Heerhugowaard, inbreng d.m.v. administratieve en secretariële ondersteuning
€ 96.600	

Uitgaande van de verwachte kosten voor het resterende deel van 2013 wordt een kleine overschrijding van het budget (€ 3850,-) verwacht. Gelet op het overschot uit 2012 (€ 8.500,-) kan het verwachte tekort daaruit worden gecompenseerd.

